

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

Odbor státní správy NP Šumava

Dle rozdělovníku

naše značka

SZ NPS 08701/2019/20 - NPS 03731/2020

vyřizuje / linka

Ing. Dolejší / 388 450 223

datum

23. 4. 2020

ROZHODNUTÍ

Správa Národního parku Šumava jako příslušný orgán ochrany přírody (dále jen „orgán OP“) dle ustanovení § 75 odst. 1 písm. f) zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“), vykonávající státní správu v ochraně přírody a krajiny na území národního parku podle ustanovení § 78 odst. 2 ZOPK, po provedeném správním řízení rozhodla takto:

Žadateli, kterým je **Správa NP Šumava, 1. máje 260, 385 01 Vimperk, IČ: 00583171**, zastoupená ředitelem, Mgr. Pavlem Hubeným (dále jen „žadatel“)

Výrok I.

zamítá v souladu s § 45i odst. 9 ZOPK záměr na zpřístupnění stezky (či trasy) Luzenským údolím na Modrý Sloup;

Výrok II.

zamítá v souladu s § 45i odst. 9 ZOPK záměr na zpřístupnění stezky (či trasy) Javoří Pila – Střelecký průsek.

Odůvodnění:

Žadatel podal dne 2. 9. 2019 žádost o vydání rozhodnutí o schválení záměru na zpřístupnění stezky Luzenským údolím a na Střelecký průsek a o stanovení kompenzačních opatření dle § 45i odst. 9 a 11 ZOPK.

Tento postup vychází ze závazného stanoviska č.j. MZP/2019/710/137 z 27. 2. 2019 k posouzení vlivu provedení záměru na životní prostředí, kdy posuzovaným záměrem dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí v platném znění (dále jen „VŽP“) byl Souhrn záměrů a projektů pro zpřístupnění území s dominantním výskytem tetřeva hlušce v Ptačí oblasti Šumava (dále jen „Souhrn záměrů“) (odkaz na portálu Cenia: <https://bit.ly/3bwLTM4>). V tomto souboru záměrů na turistické zpřístupnění území na Modravsku, které byly hodnoceny s výsledným významně negativním vlivem na Ptačí oblast (dále jen „PO“) a Evropsky významnou lokalitu

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

1. máje 260
385 01 Vimperk
www.npsumava.cz

tel: 388 450 111
fax: 388 413 019

bankovní spojení
ČNB České Budějovice č. 2234281/0710

IČO 00583171
DIČ 102-00583171

(dále jen „EVL“) Šumava a současně k nim bylo vydáno dle § 21 písm. f) VIŽP výše zmíněné nesouhlasné závazné stanovisko Ministerstva životního prostředí byly i dvě svrchu uvedené stezky – na Modrý sloup a Střelecký průsek.

Jedinou legální možností je tedy postup dle § 45i odst. 9 až 11, kdy v odst. 9 je uvedeno následující: *„Pokud posouzení podle odstavce 2 prokáže významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti a neexistuje variantní řešení bez významného negativního vlivu, lze schválit jen variantu s nejmenším možným významným negativním vlivem, a to pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a až po uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění celkové soudržnosti soustavy ptačích oblastí a evropsky významných lokalit podle odstavce 11...“* a v odstavci 11 je uvedeno, že *„Kompenzační opatření podle odstavce 9 pro účely záměru, včetně způsobu a doby sledování nezbytných pro vyhodnocení jejich účinnosti, stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě podnětu orgánu příslušného ke schválení záměru.“*

Žadatel v žádosti obsáhle zdůvodňuje své požadavky na umožnění vstupu na 2 trasy na Modravsku s tím, že zde neexistuje jiné alternativní řešení s menším (nejmenším) negativním vlivem, současně popisuje spatřovaný veřejný zájem na zpřístupnění obou tras, a to především v nenásilném vzdělávání návštěvníků území a zpřístupnění společného Česko – Bavorského příhraničního prostoru šetrné turistice a závěrem také navrhuje jak pasivní, tak aktivní kompenzační opatření za tento zásah do jádrového území tetřeva hlušce a dalších druhů PO a EVL Šumava, které zvýší životní komfort tetřeva hlušce a spolu s ním i dalších druhů citlivých na rušení.

Dnem podání žádosti bylo v souladu s § 44 zákona č. 500/2004 Sb., v platném znění, správní řád (dále jen „správní řád“) zahájeno správní řízení ve věci. Orgán OP dne 12. 9. 2019 toto oznámil všem známým účastníkům, seznámil je s obsahem žádosti, vyzval je k uplatnění jejich práv a vyzval též přihlášené spolky v souladu s § 70 ZOPK k účastenství na řízení.

Dne 16. 9. 2019 se do řízení přihlásil z.s. Okrašlovací spolek Zdíkovska, přihláška je evidována pod č.j. NPS 09217/2019. Spolek nezaslal žádné připomínky či námítky k řízení. Dne 17. 9. 2019 se do řízení přihlásila Česká společnost ornitologická (dále „ČSO“) (č.j. NPS 09276/2019) s tím, že do 20ti dnů zašle své odůvodněné stanovisko. Hnutí Duha (dále jen „HD“) se přihlásilo do řízení do řízení dne 20. 9. 2019.

Dne 2. 10. 2019 zaslala ČSO své vyjádření k navrhovanému záměru. V úvodu vyjádřila své stanovisko takto: *„Se schválením předloženého záměru nelze z odborného hlediska v uvedené podobě souhlasit.“*

ČSO sice v záměru na zpřístupnění Luzenského údolí spatřuje určitý veřejný zájem, ale zdůrazňuje, že kompenzační opatření nejsou dostatečně argumentována a na základě principu předběžné opatrnosti dovozuje, že dostatečná nejsou. Se záměrem na zpřístupnění Střeleckého průseku nesouhlasí. Kompletní stanovisko je součástí spisu (č.j. NPS 10063/2019).

Dne 4. 10. 2019 zaslalo své vyjádření HD – evidováno pod č.j. NPS 10044/2019. HD konstatuje ve svém vyjádření, že dlouhodobě akceptuje sezónní zpřístupnění stezky Březník – Modrý Sloup a vnímá poměrně významný veřejný zájem stojící za jeho otevřením. Současně je třeba zajistit, aby negativní vlivy otevření stezky na tetřeva hlušce byly co nejmenší a byla zajištěna dostatečná kompenzační opatření. HD uvádí, že navržená kompenzační opatření akceptují, ale jako nelogický vidí návrh na otevření stezky z Javoří Pily na Střelecký průsek. HD doporučuje akceptovat návrh na zpřístupnění Luzenského údolí a neakceptovat realizaci jiných významně negativních záměrů v jádrovém území tetřeva hlušce (Střelecký průsek).

Nad rámec vyjádření účastníků řízení obdržel orgán OP dne 27. 9. 2019 sdělení k řízení od Mgr. Radky Trylčové, členky Rady pro oblast životního prostředí a zemědělství Plzeňského kraje. Zástupkyně kraje se ve svém sdělení vyjádřila tak, že kraj se považuje za osobu dotčenou předmětem řízení a tedy účastníkem řízení ve smyslu § 27 odst. 2 správního řádu. Tato otázka byla řešena v samostatném řízení o účastenství sz. NPS 09738/2019. Výsledkem řízení bylo rozhodnutí odvolacího orgánu, který potvrdil prvoinstanční usnesení orgánu OP o tom, že Plzeňský kraj není účastníkem řízení.

Orgán OP dále konzultoval předložené záměry interně s pracovníky odboru ochrany přírody Správy NP Šumava dne 16.10. 2019. Zápis z jednání se zoologem a ornitologem Správy NP je součástí spisu pod č.j. NPS 11867/2019. Závěry z konzultace jsou takové, že provádět cílený monitoring populace tetřeva hlušce v relativně malém území Luzenského údolí není možné a technicky proveditelné. V realizaci záměru nelze vidět převažující veřejný zájem vzhledem k naprosté výjimečnosti daného území pro populaci tetřeva hlušce. Kompromis by byl možný za předpokladu zklidnění širšího okolí a omezení přístupnosti lokality Březník (např. vyloučením přístupu cyklistů, elektrokol...)

Dne 3.12. 2019 obdržel orgán OP po vzájemné domluvě podnět žadatele k projednání změn v návrhu kompenzačních opatření. Jedná se o tyto navrhované změny: Snížení rozlohy pasivní části kompenzace o cca 2,2 km² a vyjmutí trvale značených a celoročně využívaných turistických tras z kompenzačních opatření.

Na základě návrhu žadatele vydal orgán OP dne 5.12. 2019 sdělení evidované pod č.j. NPS 11871/2019, kterým účastníky řízení seznámil s novými podklady v řízení dle § 36 odst. 3 správního řádu (vyjádření jednotlivých účastníků řízení – viz výše) a dále nařídil v souladu s § 49 odst. 1 správního řádu ústní jednání k projednání návrhu žadatele.

Dne 13. 12. 2019 proběhlo ústní jednání, kterého se zúčastnili jen zástupci žadatele a orgánu OP. Z jednání byl pořízen zápis, který je součástí spisu. Dne 19.12. 2019 rozeslal orgán OP účastníkům řízení zápis z tohoto jednání a současně vyzval žadatele k doplnění žádosti – sdělení evidováno pod č.j. NPS 12340/2019. Žadatel byl vyzván, v souladu se závěry ústního jednání, aby zpřesnil a doplnil detailní popis uvažované redukce klidového území pro kompenzaci, doplnil argumentaci k vhodnosti vybraného území pro pasivní i aktivní kompenzaci a doplnil a specifikoval opatření, které efektivně omezí vysokou nelegální návštěvnost širšího okolí Luzenského údolí. K doplnění byla usnesením stanovena lhůta do 15.1. 2020.

Dne 14.1. 2020 doplnil žadatel svým přípisem č.j. NPS 00342/2020 žádost ve výše uvedených bodech a dne 29.1. 2020 doplnil žadatel ještě stručnou metodiku vymezení aktualizovaného jádrového území tetřeva hlušce – evidováno ve spise pod č.j. NPS 00967/2020.

Dne 3.2. 2020 seznámil orgán OP sdělením č.j. NPS 01069/2020 všechny účastníky s novými podklady v řízení a dále orgán OP shrnul informační zdroje, ze kterých bude ve svém rozhodnutí primárně vycházet. Dále orgán OP svým usnesením č.j. NPS 01071/2020 stanovil lhůtu 15 dní pro vyjádření a uplatnění námitek a připomínek před vydáním rozhodnutí.

Orgán OP vycházel při své úvaze z § 45i odst. 9, že pro realizaci záměru s významně negativním vlivem na předmět ochrany nebo celistvost EVL či PO musí svědčit zároveň všechny tyto zákonné podmínky: neexistence varianty bez významně negativního vlivu, resp. s nejmenším možným významně negativním vlivem, musí existovat naléhavý důvod v převažujícím veřejném zájmu a musí být navrženy odpovídající kompenzační opatření.

Podrobněji k výroku I.

Záměr na zpřístupnění Luzenského údolí a Modrého sloupu byl ve své variantě s nejmenším významně negativním vlivem rozpracován v příloze H.III Dokumentace vlivu na životní prostředí v rámci Souhrnu záměrů. V dokumentaci byl záměr předložen a popsán v kapitole 4.1 následovně: „*Návrh proznačení nové turistické trasy po lesní cestě a dále po pěšině mezi křížovatkou cest pod Březníkem k bývalému přechodu „Modrý sloup“ pod Luzným. Délka cesty 2,74 km. Okolní území je ponecháno bez zásahu. Cesta prochází tzv. Luzenským údolím v nadmořské výšce kolem 1100 m. Je vedena mokřady a slatěmi, zčásti je odvodněná a na navážce v blízkosti hranice prochází bez zpevnění terénem přes Hraniční slat.*“ V kapitole 4.2 při hodnocení záměrů na Modravsku je popsán variantní návrh zpřístupnění po nejkratší možné trase údolím, s přístupností stezky pouze mezi 15. 7. a 15. 11. a s požadavkem na obnovu vodního režimu podél stezky. Žadatel ve své žádosti rozšířil tato opatření, když zpřísnil režim vstupu, kdy stezka bude přístupná jen pěším a trasa bude vyhrazena jako zážitková se vstupem na vlastní nebezpečí.

V dokumentaci tedy byla navržena a žadatelem v souladu se ZOPK zpřesněna varianta s nejmenším významně negativním záměrem. Přesto i v této variantě zde existuje významný negativní vliv na tetřeva hlušce a rysa ostrovida. Pokud však je cílem žadatele zpřístupnění stezky Luzenským údolím k Modrému Sloupu, pak toto nelze realizovat jinak a při splnění uvedených podmínek ani s menším negativním vlivem na předměty ochrany EVL či PO. Současně neexistuje v bližším okolí žádná jiná legální trasa, která by zpřístupňovala hraniční chodník, oblast Modrého Sloupu a vrchol Luzný. Tato zákonná podmínka tedy byla splněna.

Následně se orgán OP zabýval prokázáním naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu dle díky § 45i odst.9 ZOPK.

Toto ustanovení zákona vychází ze Směrnice Rady č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (dále jen „Směrnice o stanovištích“), kde se přímo v článku 6.4 uvádí: ... *Pokud navzdory negativnímu výsledku posouzení důsledků pro lokalitu musí být určitý plán nebo projekt z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru, přesto uskutečněn a není-li k dispozici žádná alternativní řešení, zajistí členský stát veškerá kompenzační opatření nezbytná pro zajištění ochrany celkové soudržnosti sítě Natura 2000.* Metodická příručka (2007, MŽP, Anonymus) pro výklad článku 6.4. k tomu uvádí následující: *Veřejný zájem musí být převažující: je proto jasné, že nikoli každý typ veřejného zájmu sociální nebo hospodářské povahy je dostatečný, zejména pokud na něj bude nahlíženo v porovnání s konkrétní vahou zájmů, chráněných směrnicí. V tomto kontextu lze také odůvodněně předpokládat, že veřejný zájem může být převažující jedině tehdy, půjde-li o zájem dlouhodobý. Závěrem metodická příručka shrnuje: Je oprávněné uvažovat tak, že "naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu včetně důvodů sociální a ekonomické povahy" se vztahují k situacím, kdy je prokázáno, že předpokládané plány nebo projekty jsou nezbytné:*

- *v rámci akcí či politik, zaměřených na ochranu základních hodnot života občanů (zdraví, bezpečnost, životní prostředí);*
- *v rámci politik a strategií, zásadních pro stát a společnost;*
- *v rámci provádění činností ekonomické nebo sociální povahy, naplňujících specifické povinnosti veřejných služeb.*

Komentář k ZOPK (Vomáčka et al., 2018) k tomu uvádí: ... *veřejný zájem musí být vždy posuzován ad hoc ... musí být vždy převažující nad zájmy ochrany dotčených lokalit a především musí jít o zájem dlouhodobý i v rámci základních politik státu nebo zvláštních závazků veřejné služby vykazující znaky nezbytnosti.*

Žadatel své tvrzení, že se jedná o záměr v (naléhavém) veřejném zájmu odůvodnil především tím, že záměr přispěje k osvětovému působení na uživatele stezky prožívajícího nerušený zážitek z pohybu přírodou ponechanou přírodním procesům. Dále pak vidí sociální důvody týkající se užívání společného Česko - Bavorského prostoru pro šetrnou turistiku, setkávání lidí a nenásilné osvětové působení s tématem společného přírodního i kulturního dědictví. Dále poukázal na naplňování memoranda o spolupráci mezi ČR a Svobodným státem Bavorsko, Memoranda o společném postupu obou přeshraničních národních parků, naplňování principu Transboundary Parks, naplňování osvětového poslání NP dle § 15 odst. 4 ZOPK, dle Státního programu EVVO, Státní politiky životního prostředí nebo Strategie ochrany biologické rozmanitosti. V neposlední řadě záměr naplňuje principy užívání tzv. Schnegenského prostoru. Tvrzení žadatele bylo dále podpořeno vyjádřeními obce Modrava, St.Oswald - Riedelhütte, Ferienregionu Nationalpark BayerischeWald, dopisy Plzeňského kraje a dopisem Hnutí Duha.

Orgán OP si je vědom dlouhodobé snahy obcí v regionu či turistických spolků o zpřístupnění Luzenského údolí a historického hraničního přechodu Modrý sloup. Záměrem je sezóně turisticky zpřístupnit stezku Luzenským údolím a umožnit tak z české strany (z Modravy) přístup na hraniční chodník a turisticky atraktivní vrchol Luzný. Vedlejším pozitivním efektem je pak edukace návštěvníků tohoto území, resp. vnímání fenoménu divočiny a území ponechaného samovolnému vývoji po kůrovcové gradaci v 90. letech a odumření stromového patra. Nicméně jak zákon, tak především směrnice jasně definuje, že pro záměr musí svědčit *naléhavé důvody*

převažujícího veřejného zájmu, a to dle názoru orgánu OP v tomto případě není splněno z následujících důvodů.

Šetrná turistika a její umožnění na území národního parku je jedním z jeho poslání v souladu s § 15 odst. 4 ZOPK (pokud konkrétní záměr či aktivita není v rozporu s dlouhodobý cíli ochrany národního parku) a lze tedy dovodit, že se jedná o činnost či aktivitu ve veřejném zájmu. Tato aktivita dále přispívá k vzdělávání turistické veřejnosti a má pozitivní vliv na duševní i fyzické zdraví jedinců. Tato aktivita je samozřejmě zaručena i Listinou základních práv a svobod (článek 14, odst. 1).

Dle § 58 odst. 1 ZOPK je ochrana přírody, v tomto případě ochrana populace kriticky ohroženého tetřeva hlušce (a dalších na rušení citlivých druhů), veřejným zájmem. Opět lze v obecné rovině odkázat i na Ústavu ČR (článek 7) a Listinu základních práv a svobod (článek 14 odst. 3). Jsme tedy v situaci, kdy zde máme dva veřejné zájmy a je třeba je vzájemně vážit.

Předmětné území (stezka a blízké okolí v Luzenském údolí - Mokřůvky, Blatný vrch, Podroklaní) se nachází celé v přírodní zóně. Je zde vymezeno Jádrové území tetřeva hlušce (interní materiál Správy NP Šumava, stručná metodika vymezení je součástí spisu, dále jen „jádrové území“).

Toto jádrové území je *terminus technicus* zavedený a používaný odbornými pracovníky Správy NP Šumava pro území, které je zcela zásadní pro zachování druhu, poskytuje mu nejlepší podmínky pro výskyt a reprodukci a funguje jako nezastupitelné refugium druhu. Jádrové území bylo na základě nových dat aktualizováno v roce 2020 s přihlédnutím k recentnímu výskytu druhu v území (výsledky projektu „Přeshraniční mapování lesních ekosystémů – cesta ke společnému managementu NP Šumava a NP Bavorský les“ z let 2016 – 2018), existenci vhodných a potencionálně vhodných biotopů v území (kombinace habitatového modelu Správy NP a dat z Fragmentační studie), existenci liniových bariér, s přihlédnutím k samotné Fragmentační studii, propojenosti území a jednotkám prostorového rozdělení lesa. Kompletní stručná metodika tvorby Jádrového území je součástí spisu.

Předmětné území Luzenského údolí tvoří minimálně 5 domovských okrsků tetřeva hlušce a nacházejí se zde tokaniště, která jsou důležitá pro konektivitu dílčích populací (viz Dokumentace pro projednání klidových území, str.19). Z nálezkové databáze ochrany přírody (dále jen ND) lze zjistit, že za posledních 5 let (2015 -2019) zde bylo v oblasti Luzenského údolí a přilehlých úbočí Špičnicku a Mokřůvek (zhruba 750 ha) 51 zápisů pozorování tetřeva hlušce, 25 z toho validovaných. Těžiště pozorování je především v závěru údolí na Hraniční slati. Informativní výpisy z ND byly vyhotoveny v březnu 2020, mapové přílohy 1 až 3 jsou přílohou tohoto rozhodnutí. Je třeba zdůraznit, že navrhovaný záměr – jak uvádí sám žadatel – způsobí rušení

a de facto dlouhodobou absenci tetřeva hlušce v koridoru o šíři až 500 metrů na každou stranu trasy, tedy celkem na zhruba 270 ha. Toto vychází z různých studií o vlivu rušení na tetřeva (např. Thiel, 2008) i dlouhodobého sledování odborných pracovníků Správy. Detailní analýza viz podklady pro Klidová území NP Šumava. Tento údaj o únikové vzdálenosti v odborné literatuře (Thiel, Aschenbrenner) variuje mezi 100 až 500 metry od zdroje rušení, zde je však nutné se přiklánět k vyššímu údaji i vzhledem k morfologii terénu. Zvukové vlny v mělkém údolí se šíří logicky do větší vzdálenosti.

Dále orgán OP uvádí, že se jedná o území, pro které studie Fragmentace prostředí a její vliv na populaci tetřeva hlušce v PO Šumava (dále jen „Fragmentační studie“) uvádí index konektivity prostředí PC (Propability of connectivity) mezi 0,6 a 0,7. Index lze definovat jako pravděpodobnost, se kterou se dva jedinci (náhodně rozmístění v krajině) nachází ve vzájemně propojených lokalitách výskytu, vzhledem k ostatním lokalitám a jejich propojení. Tyto hodnoty indexu jsou nejvyšší, jakých bylo v PO Šumava dosaženo, a jasně indikují, že se jedná o naprosté centrum výskytu tetřeva hlušce i v rámci vymezeného jádrového území. Uvažovaný záměr způsobí byť jen sezónně silný liniový zdroj rušení. Rušení způsobené rekreací nebo sporty je v poslední době považováno za významný ohrožující faktor pro stav řady populací tetřeva hlušce ve střední, severní i západní Evropě (např. Ménoni & Magnani 1998, Zeitler & Glänzer 1998, Storch 2000, Čas 2012). Efekt rekreačního využití biotopu tetřeva se přitom projevuje přímo i nepřímo (Hockin et al. 1992):

- každé vyrušení znamená zbytečný výdej energie, a to zejména v citlivém zimním období,
- vyrušení ptáci jsou častěji obětí predace,
- při častém vyrušování dochází ke zkracování času jinak využitého ke sběru potravy.

Celé předmětné území je součástí navrhovaného klidového území, konkrétně segmentu B3, kde hlavním důvodem pro vyhlášení klidového území je právě ochrana populace tetřeva hlušce před rušením. Pro vymezení klidového území byli použity především 4 zdroje: Fragmentační studie, Jádrové území, data Nálezové databáze (AOPK ČR) a výsledky monitoringu populace tetřeva hlušce (dva projekty financované formou INTERREG: 2017-2019: Projekt Přeshraniční mapování lesních ekosystémů – cesta ke společnému managementu NP Šumava a NP Bavorský les Grenzüberschreitende Kartierung der Waldökosysteme – Weg zum gemeinsamen Management in NP Sumava und NP Bayerischen Wald, obdobně zaměřený projekt z roku 2010 až 2012). Cílem bylo vymezit ucelené území, ve kterém se vyskytuje velká část populace tetřeva hlušce s minimálním rušením a území je tvořeno optimálními hnízdními i potravními biotopy. V tomto území zajistit dostatečně velký prostor bez rušení nebo prostor, ve kterém bude případné rušení limitováno na období i území, které nemůže mít fatální vliv na reprodukce schopnost a přežívání populace.

Návštěvnost lokality Březník je jedna z nejvyšších v NP Šumava (kvalifikovaný odhad 95750 návštěvníků ročně s těžištěm v létě a v zimě, zdroj analýza pro vyhlášení Klidových území NP Šumava)), indukovaná návštěvnost mimo turistické trasy a do území směrem k nejatraktivnějším cílům v okolí (Luzný, Roklan, Roklanská chata, Mokrůvky) se odhaduje na 5 % z těchto návštěvníků, tj. téměř 5000 lidí ročně. Je třeba také připomenout, že návštěvnost Šumavy roste o zhruba 10 % ročně, kdy celkový roční počet návštěvníků je přes 2 miliony ročně. Automatické sčítače v rámci monitoringu návštěvnosti na vybraných turistických trasách v období mezi 18. 11. 2017 až 17. 11. 2018 zaznamenali 1 840 000 návštěvníků na 24 měřících místech. Jediný automatický sčítač instalovaný za Modravou směrem na Rybárnu zachytil za rok 126 933 návštěvníků (zdroj: tisková zpráva NP Šumava, 7. 4. 2020, online zde: <https://bit.ly/2XrllYx>). Evidovaná návštěvnost na dvou návštěvnických centrech národního parku v roce 2018 byla 327 tis. návštěvníků/rok. Lze tedy vyvozovat, že reálná návštěvnost lokality Březník je ještě vyšší a v čase poroste. Současně, v případě otevření stezky Luzenským údolím, by se část návštěvnosti zcela jistě přelila na tuto stezku. Celá trasa z Modravy přes Březník, Modrý sloup na Luzný a zpět je cca 25 km, což je denní túra. Vzhledem k lehkému terénu a možnosti občerstvení v letních měsících na hájence Březník a na chatě Lusenschutzhaus a současně díky enormní atraktivitě této trasy by se jednalo minimálně zpočátku o velmi frekventovanou trasu i přes určitá omezení (sezónnost, pouze pro pěší). I kdyby se jednalo jen o 30% návštěvnost z české strany právě díky sezónnímu omezení, tj. cca 32 000 lidí za 4 měsíce, zcela jistě by obdobná návštěvnost mířila (nyní již oficiálně) i z bavorské strany, kde je toto území daleko dostupnější. Vzdálenost Modrého sloupu od parkoviště Waldhausreibe je pouze 2 km a současně i lokalita Lusenského údolí, hájenky na Březníku (Pürstling) či Modravy (Madr) je pro německé turisty velkým lákadlem. Jednalo by se tedy o zhruba 65 000 návštěvníků v letní sezóně (15. 7. - 15. 11.) tj. přes zhruba 550 lidí denně v průměru v obou směrech. Nad rámec této návštěvnosti připadá ještě nelegální a nekontrolovaná návštěvnost v okolí trasy, kdy odhadujeme, že 5 % (zhruba 27 lidí) denně by se od trasy odchýlilo k jiným atraktivním cílům v okolí - Hraniční slat, Mokrůvky, Špičnick, jak již bylo zmíněno výše. Důsledkem této návštěvnosti vznikne koridor v jinak kompaktním jádrovém území tetřeva hlušce, který bude zásadní migrační bariérou mezi populací na Mokrůvkách a na Blatném vrchu a v podroklání. Jak bylo zmíněno již výše - tyto oblasti jsou naprosto zásadní pro přežití populace tetřeva hlušce na Šumavě a v ČR. Jakékoliv zásahy do jádrové oblasti, které mohou vést ke zhoršení podmínek biotopu nebo jeho propojenosti, představují riziko pro celou populaci a jsou nepřijatelné (Fragmentační studie, 2014).

Orgán OP se v předchozím textu snažil zdůvodnit veřejný zájem na ochraně populace tetřeva hlušce v předmětném území.

Šetrná turistika v národním parku je jistě aktivitou ve veřejném zájmu a pokud je v souladu se zájmy ochrany přírody, pak ji lze realizovat. Ve vztahu k předmětnému záměru lze říct, že pěší turista má možnost se na území národního parku seznámit na více místech s fenoménem ho lesa

po rozpadu stromového patra. Jedná se například o zážitkovou trasu od Plešného jezera na Plechý, na hřebenové trase na Třístoličník, v okolí Poledníku, na Zlatém Stolečku pod Ždánidly, v okolí Pramenů Vltavy a Sedmiskalí. Má samozřejmě možnost zavítat i do sousedního Národního parku Bavorský les a zde navštívit okolí Luzného (tur. trasami od Finsterau, Mauthu, Neuschönau či Waldhäuseru), Roklanu či Falkensteinu. To vše po stávajících značených trasách. Platí tedy, že mohou občané obou, resp. všech tří statů – Čech, Bavorska i Rakouska užívat společný příhraniční prostor a to všude, kde to neomezují podmínky ochrany přírody v jednotlivých státech. Tyto skutečnosti jsou zřejmé z veřejně dostupných mapových podkladů – např. <http://www.mapy.cz>.

Dále je nutno uvést, že v současnosti je zhruba 87% národního parku Šumava přístupno veřejnosti pro pěší pohyb volně (mohou zde platit maloplošné sezónní uzávěry vzhledem k ochraně druhů). Tedy nad rámec stávajícího turistického značení. Pokud budou v brzké budoucnosti vyhlášeny klidové území postupem podle § 17 ZOPK, pak se tato nepřístupná plocha zvýší pravděpodobně na zhruba 16,8 %. I v klidových územích budou zachovány stávající turistické trasy a naopak některé v současnosti nepřístupné plochy 1. zón budou volně přístupné. Dojde totiž ke zcelení současných ostrůvkovitých 135ti 1. zón do 26 větších segmentů klidových území s jasně daným cílem ochránit ty na rušení nejcitlivější stanoviště a druhy. Stále však bude platit, že více jak 80 % území národního parku bude zcela volně přístupná pro individuální pěší turistiku a poznávání.

Dle názoru orgánu OP lze tedy výše deklarovaný veřejný zájem na šetrné turistice včetně edukativního a sociálního rozměru, jak jej prezentuje žadatel, realizovat na dostatečné ploše národního parku Šumava a tímto rozhodnutím je omezen jen velmi okrajově a zcela v souladu s unikátností území o jehož zásadní narušení se jedná. Současně takto popsany veřejný zájem nenaplní znaky významně převažujícího veřejného zájmu tak, jak jej definuje Směrnice o stanovištích a ZOPK. Pokud by neexistovala žádná legální možnost, jak v obou národních parcích poznat fenomén horských lesů a vůbec se v tomto přírodním prostředí pohybovat, pak by to jistě bylo v zájmu celé společnosti, aby byla tato či jiná obdobná zážitková trasa zpřístupněna za splnění přísných podmínek. Tak tomu ale není. **Orgán OP tedy důkladně zvážil oba veřejné zájmy vzájemně kolidující a došel k závěru, že v tomto případě jasně převažuje zájem na ochraně kriticky ohroženého druhu tetřeva hlušce před rušením a fragmentací biotopu.**

Orgán OP dále krátce okomentuje další aspekty, kterými žadatel a další zájmové skupiny odůvodňovali žádost (rozuměj viděli veřejný zájem).

Záměr dle mínění žadatele naplňuje memorandum o společném postupu mezi správou NP Šumava a NP Bavorský les. Přesněji se jedná o „Memorandum bavorského Ministerstva životního prostředí a zdraví a českého Ministerstva životního prostředí o nových stezkách ve společném jádrovém území“ (duben 2009). Memorandum je pouhý záznam skutečnosti, jednání, často vyjadřuje předběžnou a nezávaznou dohodu. Orgán OP pro přehlednost uvádí, že tomuto memorandu předcházelo setkání ministrů životního prostředí obou států v roce 2008 a jednání expertní skupiny v březnu 2009, dále ale Orgán OP bude o celém sledu jednání uvažovat jako o „memorandu“.

V tomto případě šlo o dohodu mezi ministerstvy obou zemí na základě dlouhodobých jednání na zřízení 3 nových přechodových bodů pro pěší: Siebensteinkopf - Moldauquelle/Pramen Vltavy, Blaue Säulen - Pürstling/ Modrý sloup, Hirschbachschwelle - Mittagsberg/Modrava. Současně byly v memorandu nastíněny i kompenzace v podobě sezónního uzavření části hraničního chodníku a požadavek na renaturalizaci některých cest v okolí Březníku.

Přechodový bod Siebensteinkopf je v souladu s dohodou celoročně otevřen a turisté mohou bez problému pokračovat od Bučiny či pramenů Vltavy na bavorské území směrem právě na Luzný či Finsterau. Přechodový bod Hirschbachschwelle je také sezónně otevřen a v tuto chvíli zde mohou pěší turisté pokračovat směrem do podroklání. Pouze stezka Luzenským údolím je ze známých důvodů uzavřena, a tedy nelze přecházet na Modrém Sloupu. Dle názoru orgánu OP je argumentace správy memorandumem lichá, protože prezentuje jen jednu stranu mince, z nastíněných renaturalizací cest v území sešlo. Naopak NP Bavorský les pokračuje v aktivním odstraňování nepoužívaných cest, upravil režim zpřístupnění hraničního chodníku a má

vymezenou velkou oblast s omezeným vstupem veřejnosti (Kerngebiet, 45 % území NP, ekvivalent klidových území v ČR) a velké území přírodní zóny (cca 72 % území NP). Závěrem k tomuto bodu orgán OP uvádí, že žadatel nesměruje ani v rámci navržených kompenzačních opatření k naplnění memoranda z roku 2009. V detailech odkazuje orgán OP na „Záznam ujednání ze schůzky konané dne 20.3.2009 v Haus zur Wildnis, Ludwigsthal“, z něhož pak memorandum vycházelo (online zde: <https://bit.ly/3calfYc>).

Žadatel dále argumentoval naplněním certifikátu Transboundary Parks (garantován Europarc Federation), jehož jsou oba parky společně držiteli. Tato argumentace je irelevantní, protože se týká pouze vědecké spolupráce parků a společného ochrannářského managementu území. Prakticky je řešena spolupráce zaměstnanců na výzkumných projektech, výměna dat a informací, společné financování apod.

Argumentace žadatele ohledně naplnění výchovných a osvětových cílů byla orgánem OP již vysvětlena výše se závěrem, že tyto cíle lze zcela jistě naplnit i na jiných místech národního parku, která jsou již v tuto chvíli přístupná.

Žadatel dále argumentuje naplněním principu tzv. Schengenského prostoru. Schengenský prostor je označen pro území 26 evropských států (zemí Schengenské dohody), na kterém mohou osoby překračovat hranice smluvních států na kterémkoliv místě, aniž by musely projít hraniční kontrolou. Ale i po 21. 12. 2007, kdy ČR vstoupila do tohoto prostoru. Tento akt ale nemá vliv na národní legislativu v oblasti ochrany přírody a tak stále platí, že části státní hranice mohou být nepřístupné, pokud přiléhají ke klidovým územím či 1. zónám národních parků či k národním přírodním rezervacím. Jedná se však cca o 5 % / 116 km z délky státní hranice ČR (2326 km) (zdroj Zpráva MŽP, dostupná online zde: <https://bit.ly/3a05Klr>). Lze tedy jistě říct, že se nejedná o zásadní omezení svobodného překračování státní hranice a toto omezení je vždy podloženo převažujícím veřejným zájmem na ochraně přírody. Stejně tomu je i v tomto případě, žadatel se snaží legálním způsobem rozšířit možnost překročení hranice mezi ČR a Bavorskem, ale jak bylo popsáno výše naráží zde na převažující veřejný zájem v podobě ochrany jádrové populace kriticky ohroženého tetřeva hlušce.

V řízení se k věci (převažujícího) veřejného zájmu vyjádřili i dva účastníci řízení – HD a ČSO.

HD ve svém vyjádření stručně popsal, že dlouhodobě akceptuje sezónní zpřístupnění turistické trasy Březník – Modrý sloup a vnímá poměrně významný veřejný zájem stojící za jejím otevřením. Současně odkazují i na své vyjádření před zahájením řízení, kterým vyjádřili podporu žadateli. V tomto vyjádření se HD opírá o § 15 odst.4 ZOPK, který mj. říká, že posláním národních parků je také využití jejich území ke vzdělávání, výchově i k šetrné turistice, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku. Otevření stezky by přispělo právě k naplnění tohoto poslání za předpokladu, že to neohrozí populaci tetřeva hlušce. Stezka by zpřístupnila ikonická místa obou národních parků. Veřejný zájem také spočívá dle HD v tom, že by se veřejnost mohla blíže seznámit s územím, které je dlouhodobě ponecháno samovolnému vývoji. Veřejnost by také měla snadnější přístup do nejstarší bezzásahové části Národního parku bavorský les.

ČSO vidí argumentaci vzděláváním, výchovou a osvětou jako sekundární, nadbytečné. Na Šumavě existuje mnoho míst, které poskytují reprezentativní možnosti poznávání šumavských přírodních fenoménů. Nelze tedy stavět zájem na vzdělávání a osvětě nad zájem ochrany druhu v jádrové oblasti výskytu – to vnímá ČSO jako nebezpečný precedens. Nicméně celkově považují veřejný zájem pro zpřístupnění Modrého sloupu a Luzenského údolí za poměrně přijatelně prokázaný, ale spíše z prostého důvodu, že tam veřejnost, lidé chtějí chodit a přitom se mohou vzdělávat a vidět jedinečnou lokalitu.

Žadatel ke své žádosti přiložil i dopisy zástupců českých a bavorských obcí, které vyjadřovali podporu záměru. Obec Modrava uvádí, že význam otevření stezky Luzenským údolím spatřuje především v oblasti životního prostředí, kdy zásadní je propojení dvou nejstarších jádrových území obou národních parků a to nejen z výchovných či vzdělávacích důvodů. Zdůrazňuje také fakt, že oba parky jsou držiteli certifikátu Transboundary Park a tedy, že je nutná společná péče o přírodu, zachování tradičních vzorců migrace zvířat, dostatečných zdrojů potravy a vody pro

růst populace. Nutná je také podpora cestovního ruchu, hospodářského rozvoje a usnadnění cestování domorodých obyvatel oblasti. Obec vidí v kauze symbol rozdílného přístupu a rozdílné péče ve věci ochrany tetřeva hlušce. Pokud nebyl zjištěn významný vliv na bavorské straně, kde je Luzný významným cílem, pak je otázkou, jak mohl být zjištěn významnější negativní vliv na české straně. Odstraněním této disproporce by se mohlo zlepšit vnímání ochrany tetřeva hlušce ze strany české veřejnosti.

Obec Modrava dále poukazuje na nutnost objíždět vozidly dalekou trasu přes hraniční přechod Strážný, aby se turisté dostali z bavorské strany pod Luzný a naopak a to přináší zvýšenou produkci CO₂ a další zátěž na životní prostředí. Závěrem svého vyjádření pak vyslovuje obec Modrava zásadní nesouhlas s rozšiřováním území s omezeným vstupem nad rámec návrhu klidového území z 5. 4. 2019 s poukazem, že s novou zonací a schválením návrhu nových klidových území došlo v rámci obou parků k vytvoření jedinečného území plnohodnotné ochrany tetřeva hlušce.

K nezbytnosti stezky pro edukativní účely viz výše, stejně tak i k problematice certifikace Transboundary parks. Poznámka o zvýšené zátěži na životní prostředí a produkci CO₂ je jistě podnětná, nicméně nemůže být sama od sebe důvodem pro povolení předmětného záměru. Zcela jistě je třeba podporovat hromadnou ekologickou dopravu. V letních měsících se lze např. dostat autobusy z Kvildy přes Bučinu do Finsterau a dále pod Luzný.

Orgán OP zaujaly dvě připomínky zástupce obce Modrava. První ohledně nutnosti přeshraničních chráněných území a zachování tradičních vzorů migrace zvířat. Přitom záměr cíleně vytvoří migrační bariéru v jádrovém území tetřeva hlušce a jako takový byl právě hodnocen ve vztahu k tomuto druhu jako významně negativní. Druhá ohledně faktu, že na bavorské straně nebyl zjištěn významný negativní vliv. Zákon i směrnice cílí na nové záměry, popřípadě koncepce, které mohou mít vliv na předměty ochrany či celistvost EVL a PO. Orgánu OP přírody není známo, že by Správa Bavorského národního parku otevírala nějakou novou stezku či prvek turistické infrastruktury v jádrovém území populace tetřeva hlušce. Naopak dochází průběžně k zmenšování fragmentace území díky renaturaci cest, zvyšování rozlohy přírodní zóny a navyšování klidové zóny – tzv. Kerngebiet.

Žadatele dále v jeho snaze podpořil Plzeňský kraj, který akcentoval především výchovné poslání jak stezky Luzenským údolím, tak na Střelecký průsek. Dále zmiňoval dlouhou historii obou přeshraničních stezek a naplnění cíle tzv. Schengenského prostoru. Orgán OP poukazuje na své odůvodnění výše v textu. Současně uvádí, že realizace obou záměrů není fakticky možná, protože i jednou ze zásadních podmínek pro realizaci záměru zpřístupnění Luzenského údolí je nerealizace dalších záměrů v oblasti Modravských slatí – viz Příloha H.III Dokumentace vlivů záměru na životní prostředí k záměru.

Dopisy obce St.Oswald – Riedlshütte, zástupce spolků ILE Nationalpark Gemeinden a Ferienregion National Park Bayerische Wald jsou totožné a vítají iniciativu na české straně. Jako přínos sezónního otevření stezky Luzenským údolím vidí jednak usměrnění turistů na legální trasu a tím ochranu tetřeva hlušce a dále pak i omezení emisí CO₂, které nyní vznikají při zdlouhavém objíždění. Zmíněné argumenty platí i pro stezku přes Střelecký průsek. Tyto připomínky již orgán OP ve svém odůvodnění výše řešil.

Třetí podmínkou je uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění soudržnosti soustavy PO a EVL. Orgán OP předepisuje, že nebyla splněna již druhá ze tří podmínek, převaha jiného naléhavého veřejného zájmu. Nicméně považuje za důležité odůvodnit své úvahy i směrem k možné kompenzaci záměru na zpřístupnění stezky Luzenským údolím.

Žadatel navrhl dvě formy kompenzačních opatření – pasivní a aktivní.

Pasivní opatření spočívají ve vyhrazení doplňkového klidového území o rozloze 3381,3 ha. Cílem by bylo vytvoření klidového území, které pokryje více jak 50 % území s konektivitou populace více jak 50 % dle Fragmentační studie. Toto území je vhodné pro trvalou existenci populace tetřeva hlušce a v poslední době se sem rozšiřuje. Klidový režim v území by byl zajištěn zejména:

- 1) Absencí lesnického hospodaření
- 2) Minimalizací či absencí lovu

- 3) Absenci volného pohybu osoba – režim klidového území
- 4) Minimalizací rušení na všech neznačených cestách, cesty budou opatřeny závorami a výstražnými tabulemi
- 5) Nově vymezované trasy budou zážitkové, bez přístupu cyklistů, psů a bez bezpečnostní údržby okolí tras
- 6) Návazností vymezeného území na jádrové území tetřeva hlušce a vhodností biotopů pro trvalou existenci tetřeva hlušce
- 7) To vše za podmínky, že bude zajištěna ochrana tetřeva hlušce před rušením na minimálně 70 km² souvislého území s optimálními biotopy jeho výskytu – tedy na 50% jádrového území tetřeva hlušce a zajištění ochrany před rušením na celkové ploše 10 472 ha lesních biotopů a dále 1089 ha rašelinišť

Aktivní kompenzační opatření spočívá ve vytvoření vhodného biotopu pro tetřeva hlušce v území, které leží na kontaktu s jádrovým územím, je ve středně dobém horizontu určeno k úpravě struktury lesního ekosystému, která s určitých důvodů momentálně nesplňuje všechna kritéria ideálního životního prostoru tetřeva hlušce a po realizaci těchto opatření bude nastaven takový režim péče a přístupnosti, který umožní úspěšný rozvoj populace tetřeva hlušce.

Toto území leží na hranici jádrového území na Strážensku nedaleko Borových Lad v lesnickém úseku Špičák a má rozlohu 56 hektarů. V převážné většině se jedná o mladé porosty do 40 let věku (42 ha). Tyto porosty budou diversifikovány, budou do nich vloženy porostní mezery dvojí velikosti a obecně se sníží hustota porostu metodou tzv. účelového výběru s proměnlivou intenzitou.

Na základě dohody s žadatelem oznámil orgán OP termín ústního jednání, které proběhlo 13. 12. 2019, a na kterém žadatel seznámil orgán OP se záměrem snížení plochy pasivní kompenzace o území severně od Ptačího potoka a o všechny trvale a celoročně turisticky využívané cesty v původní navržené ploše pasivní kompenzace. Plocha by se snížila o 240 ha na 3 141 ha. Tento požadavek vzešel od obce Modrava, která požadovala obecně vyjmutí účelové komunikace Novobřežnická z režimu klidového území, resp. vyhrazování trasy a vyjmutí území pro pasivní kompenzaci v okolí severně od Ptačího potoka. Obec se obává z nepřístupnosti lokality Březník v případě průtahů při vyhrazování trasy v klidovém území a dále požaduje zachování přístupnosti lesů v okolí obce pro jejich rekreační využívání. Žadatel tento požadavek doplnil tím, že z plochy pasivní kompenzace budou vyjmuty všechny celoročně přístupné turistické trasy. Žadatel dále deklaroval, že toto řízení o zpřístupnění předmětných tras a uložení kompenzačních opatření v souladu s ZOPK považuje za nezbytné východisko pro pokračování projednávání klidových území.

Orgán OP na základě jednání vyzval usnesením žadatele, aby tedy upřesnil a doplnil žádost o detailní mapu a popis navrhovaných změn. Dále požadoval detailnější popis a zdůvodnění vhodnosti vybraných ploch pro pasivní a pro aktivní kompenzaci. Orgán OP požadoval také doplnění a bližší specifikaci opatření, které efektivně omezí vysokou nelegální návštěvnost v širším okolí Luzenského údolí. Z jednání byl vyhotoven zápis, který je součástí spisu. K jednání se formou písemné připomínky, doplnění zápisu vyjádřil ornitolog Správy NP, Aleš Vondrka. S uvažovanou redukcí pasivních kompenzačních opatření v oblasti Ptačího potoka a Černoorského močálu nelze z hlediska ochrany tetřeva hlušce souhlasit. V území jsou dlouhodobá aktivní tokaniště. Struktura tetřeví populace a její konektivita je vázána právě na tokaniště, která jsou, za předpokladu vhodných podmínek, stálá. Ochrana tetřevích tokanišť před negativními vlivy patří mezi základní podmínky ochrany tetřeví populace. V lokalitě se nachází i recentní hnízdiště druhu a ochrana před rušením v období vodění kuřat je také jedním ze základních ochranných opatření.

Žadatel doplnil svou žádost a přesně vyčíslil změnu výměry území pro pasivní kompenzační opatření, finální plocha po redukcí bude 3141,1 ha. Vybrané území je vhodné, protože cílem pasivního kompenzačního opatření je zkvalitnění prostředí, v němž se již tetřev hlušec vyskytuje snížením rušivých vlivů. Cílem je vytvoření klidové oblasti v centrální části Šumavy, která pokryje více jak 50 % území s konektivitou populace větší než 50 % dle Fragmentační studie. Toto

opatření je navrženo jako doplněk ke klidovému území navrženému pro ochranu populace tetřeva hlušce před rušením v biotopech, které jsou vhodné pro trvalou existenci tetřeva hlušce a jsou ve stavu, že se do nich populace tetřeva hlušce v posledních desetiletích rozšiřuje. Žadatel opět shrnuje opatření k zmírnění rušení v území a popisuje dále hustotu pozorování tetřeva hlušce či pobytoových stop v navrhovaném území, kdy v jádrovém území se jedná asi o 20 pozorování na 1 km², v území navrhovaného opatření pak 15 pozorování na 1 km². Žadatel považuje vytvoření klidového území v rámci kompenzačních opatření za hlavní krok k minimalizaci rušení lidmi, opatření je podpořeno vymezením přírodní a přírodě blízké zóny, což znamená eliminaci rušení spojené s hospodářskou činností v lesích.

Žadatel doplnil a zpřesnil popis porostů a plánovaných výchovných zásahů v rámci aktivních kompenzačních opatření. Orgán OP neshledává v rozšíření popisu nové zásadní informace nad rámec výše v textu uvedeného. Cílem opatření je ve střednědobém horizontu upravit strukturu lesního ekosystému v porostech na kontaktu s jádrovým územím tetřeva hlušce na ploše zhruba 56 ha a zatraktivnit ho tak pro tetřeva hlušce.

Žadatel doplnil, že vstupy na cesty v širším okolí Luzenského údolí (Pytlácký roh, Roklanská, Hraběcí, Povalková, Široká ..) opatří dřevěnou snímatelnou závorou a výstražnou tabulí zákaz vstupu.

Bude dále zajištěn monitoring nelegální návštěvnosti jak pomocí stráže přírody tak i technickými prostředky (scítače, fotopasti).

HD s navrženými kompenzačními souhlasí. K návrhu kompenzačních opatření se ve svém vyjádření vyjádřila také ČSO. Ve svém vyjádření zmiňuje nulové možnosti kompenzace negativního vlivu na tetřeva hlušce, jak je uvedeno v materiálu „Příručka hodnocení vlivů (Chvojková et al. 2011, MŽP). Konkrétně nelze vymezit nové oblasti s přirozeným, dostatečně početným výskytem druhu. Vytváření náhradního biotopu starých porostů horských smrčín není možné.

ČSO uvádí, že kompenzační opatření by mělo jít nad rámec opatření, která jsou běžnou praxí podle Směrnice o stanovištích. Naplňování plánů péče není bráno jako kompenzační opatření a možnost kompenzace záměru Modrý sloup je chůzí po opravdu tenkém ledě. Pokud však byla odborně potvrzena varianta s nejmenším možným vlivem a prokázán veřejný zájem, je možné to alespoň zkusit. ČSO klade některé zásadní otázky.

Je možné rozšíření klidového území považovat za kompenzační opatření nebo se jedná o naplnění plánu péče? Odpovídá si, že pokud se nachází celé území pasivního kompenzačního opatření v území s větší než 50% pravděpodobností výskytu tetřeva hlušce dle Fragmentační studie, jedná se o opatření dle plánu péče. ČSO požaduje zdůvodnění, proč toto území nemůže být součástí normálního klidového území a proč se nejedná o opatření dle plánu péče.

ČSO se ptá, zdali je navrhované území dostatečně velké. Opět požaduje podrobnou argumentaci výměr.

K aktivním opatřením uvádí ČSO, že se jedná o malou plochu, není zřejmé, proč byla vybrána tato plocha a jakou roli hraje v ochraně tetřeva hlušce v rámci PO Šumava. Budí to dojem určité nahodilosti.

Závěrem ČSO říká, že navržená kompenzační opatření v předložené podobě nejsou dostatečně argumentována a na základě předběžné opatrnosti dovozuje, že dostatečná nejsou.

HD akceptuje navržená kompenzační opatření, ale jako zcela nelogický vidí návrh na otevření stezky z Javoří pily na Střelecký průsek. Tento záměr jasně oslabuje první navrhovaný záměr, protože se nachází ve stejném jádrovém území tetřeva hlušce. Doporučují tedy akceptovat pouze záměr na zpřístupnění Luzenského údolí a souhlasí s navrženými kompenzačními opatřeními.

Orgán OP uvážil ohledně navrhovaných kompenzačních opatření následovně. Navrhovaná pasivní opatření nejsou dostatečná. Orgán OP se domnívá, že navrhovaná pasivní kompenzační opatření jsou opatřeními, které by žadatel měl sám aktivně prosazovat v rámci návrhu klidových území dle § 17 ZOPK a současně by opatření směřující k minimalizaci rušení měl prosadit do Zásad péče, které po novele ZOPK nahradily dřívější plány péče. A to orgán OP odhlíží od faktu prezentované v zmiňované Příručce hodnocení vlivů, která říká, že negativní záměry v území tetřeva hlušce ani nelze kompenzovat. příručka je spíše metodickým materiálem a orgán OP musí vycházet spíše z ustanovení ZOPK a Směrnic o stanovištích. Konkrétně v § 45 i odst. 11 se mimo jiné uvádí „Kompenzačními opatřeními pro účely záměru se rozumí vytvoření podmínek pro zachování nebo zlepšení záměrem ovlivněných předmětů ochrany ve stejné lokalitě nebo nahrazení lokality jinou lokalitou v obdobném rozsahu a kvalitě a jejich součástí mohou být opatření směřující k nahrazení možných dočasných ztrát na předmětu ochrany.“ Tedy v obecné rovině zde prostor pro kompenzační opatření je.

Metodická příručka (2007, MŽP, Anonymus) pro výklad článku 6.4. Směrnice o stanovištích k tomu uvádí následující: *Kompenzační opatření by měla být doplňkem k aktivitám, jež jsou normálním praktickým naplňováním směrnice o stanovištích a ptácích nebo povinností, uložených právem ES. Například realizace plánu péče či vyhlášení nového území, které již bylo zařazeno do seznamu lokalit významných pro Společenství, představují pro členský stát “normální” opatření. Kompenzační opatření proto musí jít nad rámec vhodných opatření, vyžadovaných pro ochranu a péči o lokality Natury 2000.*

Obdobně se vyjadřuje Komentář k ZOPK (Vomáčka et al., 2018): *Kompenzační opatření se tak nevztahují pouze k jediné dotčené lokalitě, nýbrž jsou podstatná pro zajištění celkové soudržnosti soustavy, tedy by měla usilovat o dosažení srovnatelného poměru stanovišť a druhů negativně ovlivněných a zajišťovat funkce srovnatelné s těmi, které odůvodňovaly kritéria výběru původní lokality. Z tohoto důvodu by měla jít nad rámec ochrany, která je běžným postupem podle směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích, nebo povinností stanovených v unijních právních předpisech, nad rámec plánů péče nebo souhrnů doporučených opatření, která stále představují běžnou úroveň ochrany, nikoliv úroveň kompenzační.*

Žadatel sám v popisu navrhovaných kompenzačních opatření (patrně i v příloze č. 6 v žádosti, resp. v příloze č. 4 doplnění žádosti) uvádí, že navrhované území kompenzace leží v území s více jak 50 % konektivitou populace tetřeva hlušce dle Fragmentační studie. V příloze č. 6 v doplnění žádosti jsou pak proložena data z nálezové databáze, vrstva zobrazující plochy s 60 % konektivitou dle Fragmentační studie a vrstva Jádrového území.

Z výše uvedeného v kombinaci s recentními daty nálezové databáze ochrany přírody orgán OP dovozuje, že celá plocha navrhovaného kompenzačního území se nalézá v tzv. Jádrovém území tetřeva hlušce. Orgán ochrany přírody pro větší přehlednost vyhotovil mapovou přílohu č. 4 tohoto rozhodnutí, ze které je patrný překryv území pro pasivní kompenzaci s jádrovým územím. Tedy kompenzační opatření je navrženo v ploše, kde se tetřev hlušec zcela běžně vyskytuje, nalézají se zde tokaniště a většinu plochy tvoří optimální biotopy pro tento druh.

Orgán OP je toho názoru, že za kompenzační opatření nelze vydávat standartní opatření pro ochranu a podporu populace kriticky ohroženého tetřeva hlušce, které by měl v území vykonávat v souladu s požadavky na ochranu druhů PO Šumava i z pohledu obecné druhové ochrany druhů před rušením. Tyto opatření by měl naopak vtělit detailně do Souboru doporučených opatření pro PO Šumava (dále „SDO“) a ve stručnosti uvést v Zásadách péče pro NP Šumava. V tomto se tedy orgán OP plně ztotožňuje s názorem ČSO. Orgán OP si je vědom složitosti vyjednávání rozsahu tzv. klidových území, které by měly řešit právě ochranu citlivých ekosystémů a druhů před rušením způsobeným lidskou činností, ovšem právě jádrové území by mělo být de facto 100 % promítnuto do plochy klidového území pro tetřeva hlušce. Vzhledem k tomu, že aktuálně vymezené jádrové území má rozlohu 16 352 ha a klidové území vymezené pro ochranu tetřeva hlušce bude mít v případě vyhlášení rozlohu 10450 ha (segmenty B a C navrhovaných klidových území), je zde patra disproporce. Účastníci řízení často argumentovali rozdílným přístupem k ochraně tetřeva hlušce u nás a Bavorsku, resp. v Národním parku Bavorský les a potřebou jeho sjednocení. Pokud tedy srovnáme 45 % rozlohu jádrového (klidového území) v NP Bavorský les

a současných 13 % či výhledových, kompromisních 16,8 % v rámci projednávaných nových klidových území, pak orgán OP vidí zcela jasně, jakým směrem je třeba sjednocovat management a ochranu tetřeva hlušce. Orgán OP je toho názoru, že je třeba nejdříve dohodnout a vytvořit koncepční materiály (Zásady péče, SDO), nastavit v nich podmínky pro ochranu druhu před rušením a pak podle toho nastavit kompenzační opatření, která by šla nad rámec opatření v těchto managementových dokumentech. Tyto dokumenty by přitom měly vycházet z jádrového území tetřeva hlušce, jinak by šlo pouze o proklamovanou ochranu druhu.

K ploše učené pro aktivní kompenzaci orgán OP uvádí, že vymezená plocha nedaleko Borových Lad by mohla díky své malé rozloze fungovat pouze jako zkusná plocha, na které lze vhodně vyzkoušet metodu probírek s variabilní intenzitou jako nástroj k přeměně struktury porostů. Orgán OP z úřední činnosti ví, že pracovníci ÚP Borová Lada dlouhodobě na svém pracovišti rozvíjejí na několika plochách tyto principy včetně vytváření nepravidelných porostních proluk či mezer. Tedy lze říci, že na území určeném pro aktivní kompenzaci by dříve či později k plánovanému rozvolnění porostů došlo v rámci lesnické péče o zásahové porosty NP Šumava. Optimální aktivní kompenzací by dle názoru orgánu OP bylo plošné zavedení tohoto managementu v zásahových porostech přírodě blízké zóny a zóny soustředěné péče NP.

Závěrem orgán OP rekapituluje k výroku I. rozhodnutí, že neshledal jiný naléhavý převažující veřejný zájem na zpřístupnění trasy a navržená kompenzační opatření jsou nedostatečná. Proto tedy v souladu s § 45i odst. 9 ZOPK tento záměr neschválil.

Podrobněji k výroku II.

Záměr na zpřístupnění Střeleckého průseku byl popsán v příloze H.III Dokumentace vlivu na životní prostředí v rámci Souhrnu záměrů takto (kapitola 4.1): *Zpřístupnění pro pěší turistiku, přechodový bod hranice. Zpevněné i nezpevněné lesní cesty, lesní pěšiny (celková délka 3,3 km). Nepředpokládají se stavební úpravy cest, pouze jejich vyznačení pro turistickou přístupnost.* Tento záměr také generuje významně negativní vliv na tetřeva hlušce. V rámci dokumentace nebylo zpracováno variantní řešení z nejmenším možným významně negativním vlivem. Žadatel ve svém podání však uvedl stejné zmírňující podmínky jako u záměru na zpřístupnění Luzenského údolí, tedy zpřístupnění po nejkratší možné k státní hranici, s přístupností stezky pouze mezi 15. 7. a 15. 11., s požadavkem na obnovu vodního režimu podél stezky, s tím, že stezka bude přístupná jen pěším a trasa bude vyhrazena jako zážitková se vstupem na vlastní nebezpečí.

Orgán OP k tomuto uvádí, že variantní řešení nebylo zpracováno v Dokumentaci k Souhrnu záměrů zpracováno záměrně, protože dlouhodobě byly prezentovány pouze snahy o zpřístupnění Luzenského údolí a Modrého sloupu. Proto jednou z navrhovaných podmínek pro zpřístupnění Luzenského údolí bylo i nerealizování všech dalších záměrů v oblasti Modravských slatí včetně zpřístupnění Střeleckého průseku. Tento návrh byl předložen žadatelem *ad hoc* na základě podnětu Plzeňského kraje, který také jako jediný spolu se zástupci německých obcí podpořil tuto myšlenku. HD i ČSo byli striktně proti tomuto záměru. Argumentace žadatele stran veřejného zájmu je shodná se záměrem na zpřístupnění Luzenského údolí, kompenzační opatření jsou pak navržena pro oba záměry shodně.

Orgán OP opět porovnal předložený záměr s podmínkami uvedenými v § 45i odst. 9 ZOPK. Již první nutná podmínka to neexistence jiné varianty bez významného negativního vlivu či s menším vlivem není splněna.

Zhruba 2,8 km dále od Střeleckého průseku je přechodový bod Hirschbachschwelle - Mittagsberg/Poledník, kam byla po několik let vyznačena žlutá turistická trasa - odbočka z červené turistické trasy Javoří Pila – Poledník. tento přechodový bod vznikl právě na základě výše popisovaného memoranda. S touto trasou bylo počítáno i při zpracování Dokumentace pro Souhrn záměrů jako s existující trasou a zdrojem rušení. V tuto chvíli lze po neznačené pěšině volně dosáhnout státní hranice. V rámci vyhlášení nových klidových cest a vyhrazení tras se s touto trasou počítá a bude vyhrazena. Výhodou proti předkládanému záměru je délka pouze cca 0,4 km a tedy výrazně menší rušivý dopad a fragmentace území.

Orgán OP má tedy za prokázané, že v bezprostředním okolí záměru existuje legální varianta, která defacto umožňuje totéž, co předkládaný záměr, tedy napojení se na hraniční chodník a průchod do oblasti Hochschachten a dále do podroklaní.

Vzhledem k tomu, že argumentace žadatele k převažujícímu veřejnému zájmu a navrženým kompenzačním opatřením byla stejná jako u prvního záměru, odkazuje orgán OP k odůvodnění výroku I. Orgán OP nadto uvádí, že vzhledem k výše uvedenému nespátřuje v provedení tohoto záměru žádný veřejný zájem, který by odůvodňoval jeho realizaci na úkor ochrany kriticky ohroženého druhu.

Orgán OP rekapituluje k výroku II. rozhodnutí, že existuje jiné variantní řešení s menším významně negativním vlivem, dále neshledal jiný naléhavý převažující veřejný zájem na zpřístupnění trasy a konečně navržená kompenzační opatření jsou nedostatečná. Proto tedy v souladu s § 45i odst. 9 ZOPK tento záměr neschválil.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podat podle ustanovení § 81 a následujících správního řádu odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení k Ministerstvu životního prostředí, odboru výkonu státní správy II, České Budějovice, a to podáním učiněným u Správy Národního parku Šumava, ul. 1. máje 260, Vimperk.

Podle ustanovení § 82 odst. 2 správního řádu musí mít odvolání náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 správního řádu a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je podle ustanovení § 82 odst. 1 správního řádu nepřipustné. Včas podané a přípustné odvolání má podle § 85 odst. 1 správního řádu odkladný účinek.

Otisk úředního razítka

Ing. Jiří Dolejší
vedoucí odboru

Přílohy: Mapy 1 - 3 , nálezy tetřeva hlušce v Luzenském údolí
Mapa 4 - překryv pasivního kompenzačního opatření a jádrového území

ROZDĚLOVNÍK

Účastníci řízení dle ustanovení § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu (obdrží do vlastních rukou)

- ☒ Správa NP Šumava, 1. máje 260, 385 01 Vimperk

Účastníci řízení dle ustanovení § 27 odst. 3 správního řádu (obdrží prostřednictvím DS):

- ☒ Obec Modrava, Modrava 63, 341 92 Kašperské Hory
- ☒ Obec Kvilda, Kvilda 17, 385 01 Vimperk
- ☒ Obec Prášily, Prášily 110, 342 01 Sušice

Dále obdrží (prostřednictvím DS):

- ☒ Okrašlovací spolek Zdíkovska, Zdíkov 235, 384 72 Zdíkov
- ☒ Hnutí DUHA – Přátelé Země Česká republika, Údolní 33, 302 00 Brno
- ☒ Česká společnost ornitologická, Na Bělidle 252/34, 150 00 Praha 5 – Smíchov